

Velázquez a Peralada

Enguany, Peralada dedica una exposició al pintor Diego Rodríguez de Silva y Velázquez (1599-1660), amb motiu del quart centenari del seu naixement. Es podrà gaudir d'aquesta exposició des del mes de març fins al mes de desembre d'enguany.

Tot i que no hi ha cap Velázquez a les col·leccions, aquesta no és la primera ocasió en què l'obra i el record del pintor mantenen un vincle directe amb el Castell, ja que, durant la Guerra Civil, la pinacoteca del Museu del Prado i, per tant, part de l'obra del pintor, estigué allotjada en diverses dependències del Castell i del convent del Carme. El president Manuel Azaña, en veure la importància del tresor artístic, manifestà: *"Debajo de nuestro comedor estaban los Velázquez... Cada vez que bombardeaban en las cercanías me desesperaba..."*

Així doncs, al cap de 50 anys, Peralada es retroba amb el

pintor. A la Biblioteca del Castell, s'exhibeix la rica bibliografia sobre l'homenatjat, que inclou des de clàssics de la història de l'art als primers tractats monogràfics del s. XIX, passant per la documentació inèdita del mateix Felip IV i diversos objectes del Museu.

S'inicia la lectura amb una ambientació del lloc de naixement de Velázquez, la Sevilla del XVII. Conté des de plànols del barri i la parròquia on fou batejat fins a vistes de la ciutat, i també literatura de l'època, que reflecteix l'ambient dels pillets que el mateix pintor representà en la seva obra, com a *Rinconete y Cortadillo*. Tot això s'acompanya de l'obra de Francisco Pacheco, mestre i, posteriorment, sogre de Velázquez. També s'hi inclou un àlbum amb dibuixos inèdits de l'escola sevillana, d'entre els quals un és atribuït a Velázquez.

Hi trobarem documents originals signats pel rei Felip IV, des de pagaments secrets –*"... para cierto efecto secreto de mi servicio de que no se ha de pedir cuenta, ni hazer cargo en ningún tiempo..."*– al document inèdit més important: una provisió de pagament destinada a *Diego de Belázquez, pintor*, datada l'any 1627, el mateix any i mes en què fou nomenat uixer de cambra en recompensa pel quadre –desaparegut– *La expulsión de los moriscos*.

Acompanya aquest apartat el manuscrit «Etiqueta de Palacio», procedent dels fons bibliogràfics dels comtes de Peralada. Hi queden reflectits els deures i obligacions –el protocol, en definitiva– de cadascun dels

L'exposició bibliogràfica sobre Velázquez, a la biblioteca del Castell de Peralada.

membres de la cort, càrrecs entre els quals figura el d'úixer.

Entre una acurada selecció d'executòries de noblesa, en les quals trobem el retrat en miniatura del rei Felip IV, en destaquen tres: una correspon a l'any 1621, moment en què no hi havia encara una iconografia reial establerta, perquè es tractava del primer any del regnat; una altra presenta la iconografia convencional (la majoria d'aquests models no passaven la censura, i per tant se'n conserven molt pocs), i la tercera, que, en seguir el model de retrat proposat pel pintor, gaudia de llicència reial, ja que Velázquez havia estat nomenat cap de la comissió que revisava, aprovava o rebutjava qualsevol representació de la imatge reial.

Probablement, la part més atractiva de la mostra, juntament amb les executòries, sigui la contemplació d'algunes de les obres de Velázquez, acompanyades d'objectes d'època pertanyents al nostre museu: objectes d'ús diari

Les obres de Velázquez s'acompanyen amb objectes d'època del museu de Peralada.

(copes, morters...), enquadernacions, estris relacionats amb les cavallerisses, o amulets. (A l'època hi havia, entre altres amulets, un amb forma de puny tancat, que era col·locat als infants per protegir-los del mal d'ull. Aquest costum ens indica, només de veure el retrat del príncep Felipe Próspero, que era un personatge de naturalesa malaltissa, atès el

gran nombre de penjolls que exhibeix).

És gràcies a l'enginyer i geògraf francès Sébastien de Pontault –més conegut com a Beaulieu– que podem conèixer l'aspecte extern de l'última intervenció artísticodecorativa de Velázquez. Com a mariscal de camp i enginyer de Lluís XIV, Beaulieu acompanyava el rei de França en totes les seves campanyes dibuixant els plànols i les fortificacions. En l'acte d'entrega de la filla de Felip IV Maria Teresa a Lluís XIV, rei de França, Beaulieu tampoc no hi podia faltar, ja que, si bé no es tractava de cap afer bèl·lic, constituí un moment històric transcendent. Així, Beaulieu plasmà l'edifici efímer bastit expressament a l'Illa dels Faisans per a l'esdeveniment, que tingué lloc el 7 de juny de 1660. Velázquez havia participat en la decoració dels interiors i en el seu desmuntatge. L'artista moria poc després d'haver arribat a Madrid.

INÈS PADROSA GORGOT

